

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN KADIN ALGISI YORDAYICILARI: KADIN CİNAYETLERİNE YÖNELİK ATIFLAR İLE ÇELİŞİK DUYGULU CİNSİYETÇİLİK

Feyza ALTINGÖZ¹, Yaşar BARUT²

ÖZ

Bu çalışma kapsamında kadın cinayetlerine yönelik atıflar ile çelişik duygulu cinsiyetçiliğin üniversite öğrencilerinin kadın algılarını yordadığı düşünülerek çeşitli değişkenlere göre incelenmiştir. Böylece Ondokuz Mayıs Üniversitesinde öğrenim gören 285 bireyle çalışılmış ve son olarak 275 veri elde edilmiştir (204 kadın, 71 erkek). Gülmez ve arkadaşları (2017) tarafından geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmış olan "Kadın Algısı Ölçeği" üniversite öğrencilerinin kadın algısı düzeylerini ölçmek için kullanılmıştır. Kadın cinayetlerine yönelik atıflarını ölçmek için ise Üzümcüker ve Akfırat (2018)'in çalışmalarında kullanmak üzere geliştirdikleri "Kadın Cinayetlerine Yönelik Atıflar Ölçeği" kullanılmıştır. Son olarak ise Glick ve Fiske tarafından 1996 yılında geliştirilen ve Sakallı-Uğurlu (2002) tarafından Türkçeye uyarlanan "Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Ölçeği" üniversite öğrencilerinin çelişik duygulu cinsiyetçiliklerini ölçmek amacıyla bu çalışmada kullanılmıştır. Üniversite öğrencilerinin kadın algılarının yordayıcıları olan kadın cinayetlerine yönelik atıfları ile çelişik duygulu cinsiyetçilik düzeylerinin ölçülmesinde Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi yapılırken bu değişkenlerle çeşitli bağımsız değişkenler arasındaki ilişkinin incelenmesi için bağımsız örneklem t-testi ve One Way ANOVA analiz yöntemleri kullanılmıştır. Bulgulardan elde edilen sonuçlara bakıldığında kadın cinayetlerine yönelik atıflar ile çelişik duygulu cinsiyetçilik düzeylerinin üniversite öğrencilerinin kadın algılarını anlamlı bir şekilde yordadığı görülmüştür. Ayrıca yaşa göre kadın algısı, kadın cinayetlerine yönelik atıflar ve çelişik duygulu cinsiyetçilik düzeylerinin üniversite öğrencilerinde farklılaşma göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Üniversite öğrencilerinin kadın algısı, kadın cinayetlerine yönelik atıflar ve çelişik duygulu cinsiyetçilik düzeylerinin göre yalnızca çelişik duygulu cinsiyetçilikte farklılaşma gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Kadın algısı, kadın cinayetlerine yönelik atıflar ve çelişik duygulu cinsiyetçilik düzeylerinin romantik ilişki durumlarına göre üniversite öğrencilerinde farklılaşmadığı görülmüş ve yaşanan yerlere göre de bu sonuçta herhangi bir değişme yaşanmamıştır.

Anahtar Kelimeler

Kadın, Kadın Algısı, Kadın Cinayetlerine Yönelik Atıflar, Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik

PREDICTORS OF COLLEGE STUDENTS PERCEPTION OF WOMEN: ATTRIBUTIONS TO WOMAN MURDERS WITH AMBIVALENT SEXISM

ABSTRACT

As part of this study, it was examined according to various variables, considering that ambivalent sexism contradicting references to woman murders predicts the perception of women by university students. Thus, 285 individuals studying at Nineteen May University were studied and finally 275 data were obtained (204 women, 71 men). The "Woman Perception Scale", a validity and reliability study conducted by Gülmez and colleagues (2017), was used to measure the level of women's perception of university students. In order to measure their references to women's murders, the "Attributions Scale For Woman Murders" developed by Üzümcüker and Akfırat (2018) was used for use in this work. Finally, the "Ambivalent Sexism Scale", developed by Glick and Fiske in 1996 and adapted to Turkish by Sakallı-Uğurlu (2002), was used in this study to measure the ambivalent sexism of university students. Woman's perception of university students of as references, attributions for woman murders with ambivalent sexism of level in Multiple Linear Regression analysis with these variables various arguments for the investigation of the relationship between independent samples t-test and One Way ANOVA analysis methods were used. Based on the results, it was found that ambivalent sexism levels that contradict attributions to woman's murders significantly predicts the perception of women by college students. In addition, it was concluded that the perception of women by age, attributions to woman murders, and levels of ambivalent sexism did not show differentiation in university students. It has been concluded that university students perception of women, attributions to woman murders, and levels of ambivalent sexism differ only in ambivalent sexism according to their gender. It was found that the levels of female perception, attributions to woman murders, and ambivalent sexism did not differ in college students according to their romantic relationship status and there was no change according to the places where they lived.

Key Words

Woman, Woman Perception, Attributions To The Murders of Women, Ambivalent Sexism

¹Psikolojik Danışman, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümü Lisansüstü Programı, e-mail: feyza8altingoz@gmail.com, ORCID: 0000-0001-9536-0348

²Doç. Dr., Ondokuz Mayıs Üniversitesi Çocuk Gelişimi Bölümü, e-mail:ybarut@omu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-5027-2536

Alıntılama: Altingöz, F., Barut, Y. (2021). Üniversite öğrencilerinin kadın algısı yordayıcıları: Kadın cinayetlerine yönelik atıflar ile çelişik duygulu cinsiyetçilik. *Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi*, 5(9), 1-10.

Giriş

Cinsiyetçilik toplumsal cinsiyet eşitsizliği ile ilgili bir kavramdır ve bireyleri cinsiyetlerine göre ayırmak, bir cinsi diğer cinsten üstün ya da aşağı görmek şeklinde basitçe tanımlanabilir (Ecevit, 2011). Buss (1995) biyolojik kurama göre, kadın ile erkeklerin doğuştan gelen özelliklerinin farklı olduğunu, bu farklılığında yaşam boyu devam eden süreçte çeşitli zorluklarla karşı karşıya gelmelerine ve farklı yaşantıların toplumsal rollerin biçimlenmesinde farklılığa yol açtığını ifade etmektedir. Sosyal öğrenme kuramı da buna benzer ifadeler kullanarak temelde aynı şeylerden bahseder; çocuklar doğdukları andan itibaren aileler cinsiyetleri göz önünde bulundurur, farklı algılar ve farklı davranır (Güldü ve Kart, 2009). Yakın geçmişte dahi cinsiyetler arası eşitsizliğin aslında kadınlara yönelik olduğu ve negatif tutumlardan meydana geldiğini söylemek mümkündür. Bu noktada feminist hareketler bu negatif tutumların azaltılmasında en başta görünürken bazı ülkelerin yasalarındaki değişiklikler ve cezalar da etkisiz denilemez. Tüm bu çabaların yanı sıra kadına yönelik negatif tutumların örtük olarak da olsa sergilendiği görülmektedir. Bahsi geçen bu örtük cinsiyetçiliği ölçmek için yeni cinsiyetçilik ile modern cinsiyetçilik kuram ve ölçekleri geliştirilmiştir (Campbell vd., 1997; akt. Ayan, 2014). Bu bakış açısına dayanan diğer bir kuram ise Glick ve Fisk (1997) tarafından geliştirilen çelişik duygulu cinsiyetçilik kuramıdır. Bu kurama göre erkeğin sahip olduğu bir yapısal gücü olduğundan; kişilerarası, romantik veya cinsel ilişkiler sırasında onu kadına bağımlı kılacağından ve onun hem cinslerinin karşısında gücünün sorgulanacağından doğan kaygıyla çelişik duygulu cinsiyetçilik ideolojisinin doğacağı varsayılmaktadır. Bu ideoloji korumacı ve düşmanca cinsiyetçilik tutumlarını barındırmaktadır. Korumacı cinsiyetçilik kavramı, cinsiyetçilikteki pozitif tutumları, kadınlara karşı şefkat ve korumacı duyguları içerir. Bunun yanında erkek egemenliğini nazik bir biçimde benimsetirken, emredici ve baskın cinsiyet rollerini haklılaştırır. Düşmanca cinsiyetçilik kavramı ise cinsiyet rollerini, bu roller içerisinde erkeğin gücünü, erkeklerin kadınları yalnızca cinsel nesnelere olarak görmesi ile onları küçültüp istismarı haklılaştırmayı içerir.

Kadınların sorumluluk alma konusunda erkeklerle eşdeğer görülmemesi ve geri planda bırakılması cinsiyet rol kalıplarına işaret etmektedir. King ve arkadaşlarına (1994) göre her alanda kadın ile erkeğin yaşam boyunca eşdeğer düzeyde olması eşitlikçi cinsiyet rollerinin göstergesidir. Başka bir ifadeyle bireylerin yaşam boyu sahip oldukları cinsiyet rollerinin herhangi bir alanda sınırlama getirmemesi yine eşitlikçi cinsiyet rollerinin işaretidir (King vd., 1997). Bu yüzden bireylerin meslek seçimleri ve bu mesleklerdeki çalışma yaşantıları, evlilikleri ve ev işlerindeki sorumlulukları, sosyal ilişkileri ya da toplumsal rolleri eşitlikçi cinsiyet anlayışına göre cinsiyet bazında hiçbir ayrıma yol açmamaktadır. Çağdaş toplumlarda kalıplaşmış cinsiyet rollerinin toplumsal anlamda incelenmesinde biyolojik farklılığın kültürel açıdan birçok ilkeyle özgünleştiği görülmektedir. Toplumsal cinsiyetçilik bu yüzden toplumların sahip oldukları değer yargılarının uzantısıdır ve dolayısıyla kurumsal yapısı göz önünde bulundurulduğunda her toplum bu durumu onaylamaktadır. Toplumsal cinsiyet kavramı her ne kadar değişime açık ve dinamik olsa da geçmişten günümüze etnoloji, arkeolojik kazılar ve tarihi açıdan toplumların cinsiyet yapılarının benzer niteliklerde olduğu görülmektedir. Bahsi geçen nitelikler dünyadaki birçok toplumda kadınların kararsız, duygusal, erkeklere bağımlı ya da pasif olduğunu; erkeklerin ise kadınlardan daha güçlü, korkusuz, kimseye bağımlılığı olmayan, olaylara karşı gerçekçi yaklaşan ve kendilerine güvenen bireyler olduğu yönündedir (Deaux, 1984; akt. Des Autels ve Waugh, 2001). Cinsiyet rolleri bu bağlamda incelendiği zaman toplumların kadın ve erkeklerden beklediği öğrenilmiş davranışlar olarak ifade edilmektedir. Bireylerin nasıl davranmaları gerektiği ve bu davranışlarının sonucunda toplumdan nasıl karşılık alacakları cinsiyet rollerinin ortaya koyduğu kalıp yargılara göre biçimlenir. Toplumların cinsiyet rol kalıplarının tanımladığı kadınlık ve erkeklik davranışları yanlış ya da doğru olarak değerlendirilerek bu kategorizasyon sonucunda cinsiyetlerin toplumsal açıdan meşruluğunun sınırlarını oluşturur (Karakaya, 2018).

Toplumsal cinsiyet kavramını ilk kez ortaya atan Ann Oakley (1972), bu kavramda toplumsal anlamda kadınlık ve erkekliğin farkları üzerinde durmuştur (akt. Sakallı-

Uğurlu, 2002). Aynı zamanda bu farklar bireyler arasında var olan eşitsizliğin açık bir göstergesi olmuştur. Bu noktada iki cinsiyet arasındaki güç dağılımının eşitsizliğin sorgulanmasında özellikle toplumsal cinsiyet kavramının kullanılması yerinde olmaktadır (Ecevit, 2011). Toplumsal cinsiyet sonucunda doğan cinsiyetçilik kavramı genellikle kadınlara yönelik olumsuz tutumlar olarak nitelenmektedir. Ancak sadece olumsuz olanların değil olumlu tutumların da cinsiyetçiliğe yol açtığı gözden kaçırılmamalıdır. Hem olumlu hem de olumsuz tutum ve kalıp yargıları içeren cinsiyetçiliği tanımlarken çelişik duygulu cinsiyetçilik kavramını kullanmak gereklidir (Ayan, 2014). Alptekin (2014)'in araştırmasına bakıldığında toplumsal yaşam, çalışma yaşamı, evlilik yaşamı, eğitim durumu, sağlık hizmetleri, siyasi yaklaşımlar ve insan hakları gibi alanların bireyler arasında toplumsal cinsiyet rollerine dayanan ayrımcılığın yoğun olarak görülmesi açısından dikkat çekmektedir. Bu sonuçlara göre toplumların genç neslinin cinsiyet algısının anlaşılması ve cinsiyet ayrımcılığının çok boyutlu bir sorun olarak görülüp çözümlenebilmesi gelecek planlamaları yapılırken önem kazanmaktadır. Yapılan planlamalarda bireylerin sahip oldukları çelişik duygulu cinsiyetçiliğin alt boyutları olan korumacı ve düşmanca cinsiyetçiliğin de göz ardı edilmemesi gerekmektedir (Ayan, 2014). Korumacı cinsiyetçilik kadınlara yöneltilebilir olumlu tutumlar ile erkeklerden daha aşağıda ve güçsüz görülmesini ifade ederken düşmanca cinsiyetçilik bu kadar masum görünmeyerek kadınlara yöneltilebilir olumsuz tutum ve davranışları açıkça ortaya koyar ve onun zayıflığını bu sebeple ikincilliğini vurgulayan ayrımcılığı içerir (Uysal ve Kalkan, 2018).

Yöntem

Araştırma yöntemi olarak nicel araştırma deseni olan korelasyonel araştırma yöntemi belirlenmiştir. Bu yöntemde birden çok değişken arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanır.

Araştırmanın Etik İzinleri

Araştırmaya başlamadan Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulundan 17.04.2020 tarih ve 2020-154 sayılı kararla izin alınmıştır. Anketlerin tamamı Google Formlarda oluşturulan form ile dijital ortamda dağıtılmış ve doldurulmuştur.

Evren ve Örneklem

Araştırma örneklemini kolay bulunabilen örnekleme yöntemi kullanılarak belirlenmiştir. Seçilen örneklem 2019-2020 eğitim öğretim yılında Ondokuz Mayıs Üniversitesi lisans ve lisansüstü öğrencilerinden oluşmaktadır. Çalışma grubunda yer alan toplam 285 kişi ile çalışılmıştır ancak uç değerlerde olan veriler çıkarıldığında toplam veri sayısı 275 olarak son halini almıştır. Araştırmaya katılan 275 üniversite öğrencisinin %75.1'i kadınsa %24.9'u erkektir. Çalışmaya katılan 275 üniversite öğrencisinin %8.4'ü köyde, %2.1'i kasabada, %25.3'ü ilçede %22.1'i ilde, %41.8'i ise büyükşehirde yaşamını geçirmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %36.1'inin romantik ilişkisi varken %63.9'unun içinde bulunduğu bir romantik ilişkisi yoktur.

Veri Toplama Araçları

Kişisel Bilgi Formu: Bu form, katılımcıların demografik arka plan bilgilerine yönelik soruları içermektedir. Formda katılımcının yaşları, cinsiyetleri, okudukları bölümler, romantik ilişki durumları, yaşamlarının çoğunu geçirdikleri yerleşim birimi ve ebeveynlerinin eğitim durumu sorulmuştur.

Kadın Algısı Ölçeği: Gülmez, İra, Yılmaz ve Özenç İra (2017) tarafından geliştirilmiş olup 33 maddeli tek boyutlu bir ölçektir. Ölçek 5'li Likert tipidir. Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı 0.84'tür.

Kadın Cinayetlerine Yönelik Atıflar Ölçeği: Kadın cinayetlerini açıklamak için Üzümcüker ve Akfırat (2018) tarafından geliştirilmiş olup 20 maddeli ve 3 boyutludur. Ölçek 5'li Likert tipidir. Cronbach alfa katsayısı 0.89'dur.

Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Ölçeği: Glick ve Fiske tarafından (1996) geliştirilen ve Sakallı-Uğurlu (2002) tarafından Türkçeye uyarlanan ölçek 22 madde ve iki boyuttan oluşmaktadır. 6'lı likert tipi bir ölçektir. Cronbach alfa katsayısı 0.85'tir.

Veriler SPSS 20.0 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin analizi yapılırken normal dağılıma sahip oldukları görülmüştür. Araştırmanın problem cümlesinde bulunan yordayıcılığın test edilmesi amacıyla Çoklu Doğrusal Regresyon analizi yapılmıştır. Ardından alt problemlerdeki değişkenler arasındaki ilişkinin anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan One Way ANOVA ve bağımsız örneklem t-testi sonuçları bulunarak yorumlanmıştır.

Bulgular

Verilerin incelendiği ve yorumlandığı bu aşamada öncelikle verilerin dağılımına göz atıldığında Tablo 1'deki sonuçlara ulaşılmıştır.

Tablo 1. Kadın algısı, kadın cinayetlerine yönelik atıflar ve çelişik duygulu cinsiyetçilik tutumlarına yönelik normallik dağılımı

Değişkenler	\bar{x}	Ss	Çarpıklık	Basıklık
Kadın Algısı	103.98	7.124	.222	-.194
Kadın Cinayetlerine Yönelik Atıflar	60.90	8.905	.107	1.404
Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik	69.14	22.118	-.258	-.653

Çalışma için toplanan verilerle analiz yapılabilmesi için öncelikle verilerin normal dağılım gösterip göstermediği incelenmiştir. Bunun için Skewness ve Kurtosis (Çarpıklık ve Basıklık) değerleri incelendiğinde tüm verilerin -1,50 ile +1,50 arasında seyrederek normal dağılım gösterdiği fark edilmiştir. Bu sebeple veri analizleri yapılırken bu verilere yönelik analizler parametrik testler kullanılarak yapılmıştır.

Araştırmanın devamında problem cümlesi olarak "Üniversite öğrencilerinin kadın cinayetlerine yönelik atıflar ile çelişik duygulu cinsiyetçilikleri kadın algısını yordamakta mıdır?" belirlenmiş olup çoklu doğrusal regresyon analizi yapılmıştır.

Tablo 2. Kadın cinayetlerine yönelik atıflar ile çelişik duygulu cinsiyetçiliğin kadın algısı yordayıcılığına ilişkin model özeti

	Kareler Toplamı	sd	R	R ²	F	p
Regresyon	2.588	2	.450	.203	34.577	0.000***
Artık	10.181	272				
Toplam	12.769	274				

(*p<0.05, **p<0.01, ***p<0.001)

Yukarıdaki tablo incelendiğinde yordayıcılar ile yordanan değişken arasındaki ilişkinin parametrelerine ulaşmak mümkündür. Buna göre ilişki (R değeri) 0.450 olarak hesaplanmıştır ve bu değere göre ilişkinin orta düzeyde olduğunu söylemek mümkündür.

Üniversite öğrencilerinin kadın cinayetlerine yönelik atıfları ve çelişik duygulu cinsiyetçilik düzeyleri kadın algılarına ilişkin varyansın %20.3'ünü açıklamaktadır. Son olarak tablo incelendiğinde analiz sonuçlarına göre kurulan modelin anlamlı olduğu görülmektedir, [F(2, 272)=34.577, p<0.05].

Tablo 3. Kadın algısının yordanmasına ilişkin çoklu doğrusal regresyon analizi sonuçları

Değişken	B	Std. Hata	β	t	p	r _{ikili}	r _{kısmi}
Sabit	2.547	.085	-	30.021	0.000***	-	-
Kadın Cinayetlerine Yönelik Atıflar	.123	.026	.254	4.656	0.000***	.300	.272
Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik	.073	.012	.334	6.193	0.000***	.373	.352

(*p<0.05, **p<0.01, ***p<0.001)

Tablo 3 incelendiğinde ikili ve kısmi korelasyon değerlerini yorumlayarak çıkarımda bulunulabilir. Kadın cinayetlerine yönelik atıflar ile kadın algısı arasında pozitif ve orta düzeyde (r_{ikili}=0.30) bir ilişkinin varlığından söz edilirken çelişik duygulu cinsiyetçilik puanına bakıldığında bu ilişkinin daha da düştüğü (r_{kısmi}=0.27) görülmektedir. Yine tablo incelendiğinde çelişik duygulu cinsiyetçilik ile kadın algısı

arasında pozitif ve orta düzeyde ($r_{ikili}=0.37$) bir ilişkiden söz etmek mümkündür. Bu kez kadın cinayetlerine yönelik atıfların puanında çok az bir düşme olmasına rağmen pozitif ve orta düzeyde ($r_{kısmi}=0.33$) bir ilişkiden söz etmek mümkün görünmektedir.

Standardize edilmiş regresyon katsayısı olan β incelendiğinde, yordayıcı değişkenlerin önem sırası çelişik duygulu cinsiyetçilik ve kadın cinayetlerine yönelik atıf şeklinde sıralanabilir. Regresyon testi sonucunda ulaşılan katsayıların anlamlılık düzeyleri incelendiğinde ise hem kadın cinayetlerine yönelik atıfların hem de çelişik duygulu cinsiyetçiliğin kadın algısının anlamlı birer yordayıcısı olduğu söylenebilir. Veri analizi sonucunda kadın algısının yordanmasına ilişkin regresyon eşitliği aşağıdadır.

$$\text{Kadın Algısı} = 2.547 + 0.123 \times \text{Kadın Cinayetlerine Yönelik Atıflar} + 0.073 \times \text{Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik}$$

Çalışmanın devamında analizler alt problemlerle ilgilidir. Buna göre ilk alt problem “Üniversite öğrencilerinin kadın algıları, kadın cinayetlerine yönelik atıfları ve çelişik duygulu cinsiyetçilik tutumları arasında yaşlarına göre anlamlı bir farklılık var mıdır?” şeklinde belirlenmiştir. Veri analizi yaparken kadın algıları, kadın cinayetlerine yönelik atıfları ve çelişik duygulu cinsiyetçilik düzeylerinin yaşlarına göre farklılık gösterip göstermediği One Way ANOVA analiz yöntemiyle test edilmiştir.

Tablo 4. Kadın algısı, kadın cinayetlerine yönelik atıflar ve çelişik duygulu cinsiyetçilik düzeylerinin yaşa göre betimsel istatistikleri

Yaş	Kadın Algısı			Kadın Cinayetlerine Yönelik Atıflar			Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik		
	N	\bar{x}	SS	N	\bar{x}	SS	N	\bar{x}	SS
18 - 21	119	104.34	7.01	119	59.68	7.90	119	71.56	20.13
22 - 25	137	103.84	7.25	137	61.91	9.45	137	66.80	23.57
26 - 29	19	102.73	7.08	19	61.26	10.22	19	70.84	22.50

Tablo 4. üniversite öğrencilerinin kadın algıları, kadın cinayetlerine yönelik atıfları ve çelişik duygulu cinsiyetçilik düzeyleriyle ilgili betimsel istatistiklerini vermektedir.

Tablo 5. Kadın algısı düzeylerinin yaşa göre ANOVA sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	47.603	2	23.801	.467	0.627	-
Grupiçi	13858.339	272	50.950			
Toplam	13905.942	274				

Analiz sonuçlarına göre Tablo 5'te üniversite öğrencilerinin kadın algısı düzeyleri yaşlarına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir, [$F(2,272)=0.467, p>0.05$].

Tablo 6. Kadın cinayetlerine yönelik atıf düzeylerinin yaşa göre ANOVA sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplar arası	319.430	2	159.715	2.029	0.133	-
Grup içi	21409.297	272	78.711			
Toplam	21728.727	274				

Tablo 6 incelendiğinde de üniversite öğrencilerinin kadın cinayetlerine yönelik atıf düzeylerinde yaşlarına göre anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir, [$F(2,272)=2.029, p>0.05$].

Tablo 7. Çelişik duygulu cinsiyetçilik düzeylerinin yaşa göre ANOVA sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Gruplar arası	1501.987	2	750.993	1.541	0.216	-
Grup içi	132541.482	272	487.285			
Toplam	134034.469	274				

Son olarak yaş değişkenine göre Tablo 7 incelendiğinde üniversite öğrencilerinin çelişik duygulu cinsiyetçilik düzeylerinde de yaşlarına göre anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir, $[F(2,272)=1.541, p>0.05]$.

Bir sonraki alt problem “Üniversite öğrencilerinin kadın algıları, kadın cinayetlerine yönelik atıfları ve çelişik duygulu cinsiyetçilik tutumları arasında cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık var mıdır?” şeklinde belirlenmiştir. Üniversite öğrencilerinin kadın algısı, kadın cinayetlerine yönelik atıfları ve çelişik duygulu cinsiyetçilik düzeylerine ilişkin puanlarının cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin t-testi sonuçları aşağıdaki Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8. Kadın algısı, kadın cinayetlerine yönelik atıflar ve çelişik duygulu cinsiyetçilik düzeylerinin cinsiyete göre t-testi sonuçları

Değişkenler	Cinsiyet	N	\bar{x}	SS	sd	t	p
Kadın Algısı	Kadın	204	103.73	6.81	273	-.987	0.325
	Erkek	71	104.70	7.95			
Kadın Cinayetlerine Yönelik Atıflar	Kadın	204	60.88	8.42	273	-.069	0.945
	Erkek	71	60.97	10.21			
Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik	Kadın	204	65.63	22.32	273	-4.616	0.000***
	Erkek	71	79.21	18.19			

(* $p<0.05$, ** $p<0.01$, *** $p<0.001$)

Üniversite öğrencilerinin kadın algısı düzeyleri cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir, $[t(273)=0.987, p>0.05]$. Bunun yanı sıra kadın cinayetlerine yönelik atıf düzeylerinde de cinsiyete göre anlamlı bir farklılık görülmediği yukarıdaki tablodan çıkarılmaktadır, $[t(273)=0.069, p>0.05]$. Ancak çelişik duygulu cinsiyetçilik düzeylerinin cinsiyete göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği incelendiğinde test sonuçlarının farklılık olduğu yönünde çıktığı görülmektedir, $[t(273)=4.616, p<0.05]$. Veri ortalamalarına bakıldığında ise üniversite öğrencilerinden erkeklerin çelişik duygulu cinsiyetçilik düzeylerinin ($\bar{x}=79.21$) kadınlara ($\bar{x}=65.63$) göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Bir sonraki alt problem “Üniversite öğrencilerinin kadın algıları, kadın cinayetlerine yönelik atıfları ve çelişik duygulu cinsiyetçilik tutumları arasında romantik ilişki durumlarına göre anlamlı bir farklılık var mıdır?” şeklinde belirlenmiştir. Üniversite öğrencilerinin kadın algısı, kadın cinayetlerine yönelik atıfları ve çelişik duygulu cinsiyetçilik düzeylerine ilişkin puanlarının romantik ilişki durumlarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin t-testi sonuçları Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9. Kadın algısı, kadın cinayetlerine yönelik atıflar ve çelişik duygulu cinsiyetçilik düzeylerinin romantik ilişki durumuna göre t-testi sonuçları

Değişkenler	Romantik İlişki Durumu	N	\bar{x}	SS	sd	t	p
Kadın Algısı	Var	99	103.85	7.85	273	-.221	0.825
	Yok	176	104.05	6.69			
Kadın Cinayetlerine Yönelik Atıflar	Var	99	60.93	8.81	273	.042	0.966
	Yok	176	60.89	8.98			
Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik	Var	99	68.06	24.88	273	-.607	0.544
	Yok	176	69.75	20.44			

t-testi sonuçları incelendiğinde üniversite öğrencilerinin kadın algısı düzeyleri romantik ilişki durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir, $[t(273)=0.221, p>0.05]$. Bunun yanı sıra kadın cinayetlerine yönelik atıf düzeylerinde de romantik ilişki durumlarına göre anlamlı bir farklılık görülmediği yukarıdaki tablodan çıkarılmaktadır, $[t(273)=0.042, p>0.05]$. Ve çelişik duygulu cinsiyetçilik düzeylerinin de romantik ilişki durumlarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği incelendiğinde test sonuçlarının farklılık olmadığı yönünde çıktığı görülmektedir, $[t(273)=0.607, p>0.05]$.

Sonraki alt problem “Üniversite öğrencilerinin kadın algıları, kadın cinayetlerine yönelik atıfları ve çelişik duygulu cinsiyetçilik tutumları arasında yaşadıkları yere göre anlamlı bir farklılık var mıdır?” şeklinde belirlenmiştir.

Veri analizi yaparken kadın algıları, kadın cinayetlerine yönelik atıfları ve çelişik duygulu cinsiyetçilik düzeylerinin yaşadıkları yere göre farklılık gösterip göstermediği One Way ANOVA analiz yöntemiyle test edilmiştir.

Tablo 10. Kadın algısı, kadın cinayetlerine yönelik atıflar ve çelişik duygulu cinsiyetçilik düzeylerinin yaşanılan yere göre betimsel istatistikleri

Yaşanılan Yer	Kadın Algısı			Kadın Cinayetlerine Yönelik Atıflar			Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik		
	N	\bar{x}	SS	N	\bar{x}	SS	N	\bar{x}	SS
Köy	19	102.68	7.87	19	58.84	5.91	19	70.73	23.00
Kasaba	6	107.33	5.64	6	60.00	15.63	6	74.16	19.75
İlçe	69	105.60	6.50	69	62.04	8.53	69	74.27	18.66
İl	64	102.68	6.64	64	58.93	9.06	64	63.60	23.01
Büyükşehir	117	103.77	7.53	117	61.70	8.93	117	68.62	23.02

Tablo 10, üniversite öğrencilerinin kadın algıları, kadın cinayetlerine yönelik atıfları ve çelişik duygulu cinsiyetçilik düzeyleriyle ilgili betimsel istatistiklerini vermektedir.

Tablo 11. Kadın algısı düzeylerinin yaşanılan yere göre ANOVA sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplar arası	394.096	4	98.524	1.969	0.100	-
Grup içi	13511.846	270	50.044			
Toplam	13905.942	274				

Analiz sonuçlarına göre Tablo 11’de üniversite öğrencilerinin kadın algısı düzeyleri yaşadıkları yere göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir, $[F(4,270)=1.969, p>0.05]$.

Tablo 12. Kadın cinayetlerine yönelik atıf düzeylerinin yaşanılan yere göre ANOVA sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplar arası	497.051	4	124.263	1.580	0.180	-
Grup içi	21231.676	270	78.636			
Toplam	21728.727	274				

Tablo 12 incelendiğinde de üniversite öğrencilerinin kadın cinayetlerine yönelik atıf düzeylerinde yaşadıkları yere göre anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir, $[F(4,270)=1.580, p>0.05]$.

Tablo 13. Çelişik duygulu cinsiyetçilik düzeylerinin yaşanılan yere göre ANOVA sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplar arası	4008.496	4	1002.124	2.081	0.084	-
Grup içi	130034.973	270	481.611			
Toplam	134043.469	274				

Son olarak yaş değişkenine göre Tablo 13 incelendiğinde üniversite öğrencilerinin çelişik duygulu cinsiyetçilik düzeylerinde de yaşadıkları yere göre anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir, $[F(4,270)=2.081, p>0.05]$.

Tartışma ve Sonuç

Bu araştırma üniversite öğrencilerinin kadın cinayetlerine yönelik atıfları ile çelişik duygulu cinsiyetçilik düzeylerinin kadın algısı düzeylerini yordayıp yordamadığını ölçmeyi hedeflemiştir. Bu hedef kapsamında yapılan Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi sonucunda çalışmanın ana problemde yer alan yordayıcı değişkenlerin

bağımlı değişken olan kadın algısı düzeyini yordadığı sonucuna ulaşılmıştır. Yani açıkça belirtmek gerekir ki örnekleme bulunan kişilerin kadın cinayetlerine yönelik atıf düzeyleri ile çelişik duygulu cinsiyetçilik düzeyleri incelendiğinde kadın algısına yönelik tutumları hakkında fikir sahibi olmak mümkündür. Konuyla ilgili olarak alan yazın tarandığında bulunan sonucu destekleyici herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır. Ancak benzer çalışmalara bakıldığında Üzümçeker ve Akfırat (2018)'in yaptığı araştırmada çelişik duygulu cinsiyetçiliğin alt boyutlarından olan düşmanca cinsiyetçilik değerlerinin yüksek olduğu bireylerde kadın cinayetlerinin meşrulaştırıldığı atıflarla ilişkili olduğu verilerine ulaşılmıştır. Bu da gösteriyor ki eğer bireyler düşmanca cinsiyetçilik anlayışına sahipse kadın cinayetlerine yönelik atıflarında katillerin cinayet sebeplerini haklı görebilecek bir tutuma sahip olabiliyorlar. Çelişik duygulu cinsiyetçiliğin diğer alt boyutu olan korumacı cinsiyetçilik düzeylerindeki artış ise kadın ve erkeklerde farklılaşmaktadır. Kadınlarda kadın cinayetlerine yönelik atıflarda yordamaya sahip olmadığı sonucuna ulaşılırken erkeklerde kurbanaya yönelik atıf çeşitleri azalarak daha çok sosyal yapıyla ilgili ve katili suçlayan atıflarda artış görülmediği sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmanın devamında alt problemler incelenmiştir. Birinci alt problem üzerinde yapılan analizlere göre üniversite öğrencilerinin yaşlarına göre kadın algısı, kadın cinayetlerine yönelik atıf ve çelişik duygulu cinsiyetçilik düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Yani bireyler ister 18 yaşında olsun ister 29 yaşında olsun kadın algısı, kadın cinayetlerine yönelik atfı ya da çelişik duygulu cinsiyetçilik düzeyi aynı olarak karşımıza çıkabilmektedir. Bu sonucun nedeni olarak bireylerin yaş gruplarına bakmaksızın dünyaya ilişkin görüşleri ve kendilerini yetiştirme düzeylerinin farklılığı şeklinde yorumlama yapılabilir. Yani diğer değişkenlerin, örneğin yaşanan yerin de yaş gruplarına karıştırıcı etkisi olma olasılığı ihtimaller dâhilindedir. Bununla birlikte Sakallı Uğurlu ve Ulu (2003)'nun yaptığı araştırmada kadınlarda yaş ve cinsiyetçilik düzeylerindeki artışın kadına yönelik şiddete sözel şiddete maruz kalma toleransının arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Erkeklerde de benzer bir şekilde yaş, düşmanca cinsiyetçilik artıp eğitim düzeyi düşerken kadına yönelik sözel şiddete toleransın arttığı görülmektedir.

İkinci alt problem için yapılan test sonuçlarına göre üniversite öğrencilerinin cinsiyetlerine göre kadın algısı, kadın cinayetlerine yönelik atıf ve çelişik duygulu cinsiyetçilik düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı araştırılmış ve yalnızca çelişik duygulu cinsiyetçilik düzeylerinde yaş değişkeninden farklı olarak cinsiyete göre anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır. Benzer araştırmalar incelendiğinde Gülmez (2016)'in yaptığı çalışmada kadınların kadına yönelik algılarının erkeklere oranla daha yüksek çıktığı görülmüştür. Başka bir araştırma incelendiğinde kadınların kadın cinayetlerine yönelik atıf biçimlerinin erkeklere göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır ancak çelişik duygulu cinsiyetçilik düzeyinde cinsiyetler arasında anlamlı bir farklılık görülememiştir (Üzümçeker ve Akfırat, 2018). Yapılan analiz sonuçlarına benzer olarak ise Ayan (2014)'a göre kadınlar ve erkekler arasında çelişik duygulu cinsiyetçilik düzeylerinin anlamlı bir farklılık gösterdiği ve erkeklerin kadınlara göre daha çelişik duygular içerisinde oldukları görülmüştür. Uysal ve Kalkan (2018)'a ait başka bir çalışmada da yine erkeklerin korumacı cinsiyetçilik alt basamağı dışındaki tüm değerlerde kadınlardan daha yüksek puanlara sahip olduğu görülmüştür. Glick ve Fiske (1997)'in çalışmalarında da sıklıkla söz ettiği gibi cinsiyetçilik düzeyinin fazla seyrettiği toplumlarda kadınlar düşmanca cinsiyetçiliği algılayan ayırmacılık akıllarına gelirken korumacı cinsiyetçilikle ilgili olumlu yargılara sahip oldukları görülmüştür.

Üçüncü alt problem üniversite öğrencilerinin kadın algısı, kadın cinayetlerine yönelik atıf ve çelişik duygulu cinsiyetçilik düzeyleri arasında romantik ilişki durumlarına göre anlamlı bir farklılık olup olmadığı araştırılmıştır. Yapılan analiz sonuçlarına göre üniversite öğrencilerinin romantik ilişkisinin olup olmamasına göre kadın algısı, kadın cinayetlerine yönelik atıfları ya da çelişik duygulu cinsiyetçilik düzeyleri arasında tıpkı yaş değişkeni gibi anlamlı bir farklılık olmadığı gözlenmiştir. Yani araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerinin olup olmamasının kadın algılarında herhangi bir değişikliğe neden olmadığı saptanmıştır. Bununla birlikte kadın

cinayetlerine yönelik atıflar ve çelişik duygulu cinsiyetçilik düzeylerinin de bireylerin romantik ilişki durumundan etkilenmediği sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada çıkan sonucun nedeni olarak romantik ilişkisi olanlar ile olmayanların sayılarının eşit ya da yakın olmaması da gösterilebilir. Bu konuya ilişkin literatür tarandığında değişkenlerle alakalı benzer sonuçlara ulaşılamamıştır. Yine de Demirel ve arkadaşlarının (2019) yaptığı çalışmada evli erkeklerin çelişik duygulu cinsiyetçilik puanlarında anlamlı bir farklılık gözlemlendiği fark edilmiştir.

Dördüncü ve son alt problem olan üniversite öğrencilerinin yaşadıkları yerlere göre kadın algısı, kadın cinayetlerine yönelik atıf ve çelişik duygulu cinsiyetçilik düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Gülmez (2016)'in çalışmasına göre tıpkı bu çalışmada olduğu gibi il ve ilçelerde yaşayanların oranları köy ve kasabada yaşayanların oranlarından fazladır. Ancak yapılan çalışmalarda kadın algısı düzeylerinin yaşanılan yere göre farklılaşıp farklılaşmadığını test eden herhangi bir veriye rastlanmamıştır. Kadın cinayetlerine yönelik atıf biçimlerinin yaşanılan yere göre bu çalışmada farklılık göstermezken Üzümcü ve Akfırat (2018)'in yaptığı çalışmada ailenin ikamet ettiği yere göre anlamlı bir farklılık görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Daha detaylı olarak incelendiğinde de ailesi köyde yaşayanların büyükşehir, şehir ya da ilçede yaşayanlara göre atıflarının kurbanı suçlayıcı yönde olduğu görülmüştür. Bu çalışmada farklılık görülmemesinin nedenlerinden biri de köy ya da kasabada yaşayan kişilerin veri sayılarının yeterli olmaması olabilir.

Cinsiyet kavramının temellerinin atıldığı dönem ilk çocukluk dönemidir. Bu dönemde atılan temellerin bireyin gelecekteki görüşlerini, değerlerini ve davranışlarını etkileyeceği düşünüldüğünde bu dönemde cinsiyet, mahremiyet, zorbalık ve kendini korumayla ilgili ailede verilen eğitim toplum için yararlı olacaktır. Yani çocuğun yetiştirildiği aile ortamı büyük bir önem teşkil etmektedir. Bu konuda yürütülecek faaliyetlerin ailelere yönelik eğitimleri kapsamının faydalı olabileceği düşünülmektedir. Geleceğin öğretmenleri, psikolojik danışmanları, doktorları, mühendisleri, sosyologları vb. olacak üniversite öğrencilerinin kadın algısı düzeylerini olumlu yönde geliştirmek, cinsiyetçilik konusundaki tutumları törpülemek şüphesiz geleceğe yatırım olacaktır. Bu düşünceyle yola çıkıldığında üniversite öğrencilerine bu konularda verilecek eğitimlerin ve çalıştayların faydalı olabileceği düşünülmektedir. Üniversite öğrencilerinin kadın algılarını iyileştirmek amacıyla sosyal yaşamlarında kadın cinayetlerine dikkat çekmeye yönelik etkinliklere, cinsiyetçilik karşıtı çalışmalara katılımları desteklenebilir. Psikolojik danışmanlara, danışanların kadınlara yönelik, cinsiyet kalıp yargıları ile ilgili değerlerinin farkına varmasını sağlamaya yönelik değer açıklama yöntemi yardımıyla grup rehberliği süreci yürütmesi önerilebilir.

Lise çağındaki öğrencilerin sosyal yaşama aktif katılımlarına zemin hazırlamalarına bağlı olarak cinsiyet rolleri ve cinsiyetçiliğe karşı duyarlılık kavramlarını lise çağında kazanmaları daha verimli olabileceği düşünülmektedir. Buna bağlı olarak bu çalışmanın benzerinin lise öğrencilerine uygulanması ve bu konularda teşvik amaçlı çalışmaların artırılması önerilebilir. Bunun yanında çalışmanın yalnızca üniversite öğrencileriyle yapılmış olması çalışmayı sınırlandırmıştır. Üniversitede eğitim görememiş bireylerle çalışılması alanyazına olumlu katkılar sağlayacaktır. Ayrıca örneklem grubunun çoğunluğunun romantik ilişkisinin olmaması da değişkenlerin etkililiği konusunda eksiklik yaratabilir. Bunun yerine evli bireylerle çalışılmasının da alanyazına getirdiği olumlu yönde olacaktır. Bu çalışmanın örnekleminin küçük olması çalışmayı sınırlı kılmıştır ve sonuçların beklenenden farklı çıkmasına neden olmuştur. Bundan dolayı bundan sonra yapılacak olan çalışmalarda örneklemin genişletilmesi önerilebilir.

Kaynakça

- Alptekin, D. (2014). Çelişik duygularda toplumsal cinsiyet ayrımcılığı sorgusu: üniversite gençliğinin cinsiyet algısına dair bir araştırma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 32, 203-211.
- Ayan, S. (2014). Cinsiyetçilik: Çelişik duygulu cinsiyetçilik. *Cumhuriyet Medical Journal*, 36(2), 147-156.
- Buss, D.M. (1995). Psychological sex differences. Origins through sexual selection. *American Psychologist*, 50(30), 164-171.
- Demirel, G., Kaya, N., Ertekin Pınar, Ş., Değerli, B., Gökmen, E. (2019). Üniversite öğrencilerinin kadına ilişkin namusa, şiddete ve cinsiyetçiliğe yönelik tutumları. *Journal of Health Science and Profession*, 6(3), 479-90.
- DesAutels, P., Waugh, J. (2001). *Feminists doing ethichs (Feminist constructions)*. Rowman & Littlefield Publishers.
- Ecevit, Y. (2011). *Toplumsal cinsiyet sosyolojisine başlangıç*. Ed.: Yıldız Ecevit ve Nadide Karkıner, *Toplumsal Cinsiyet Sosyolojisi*, s.2-29. Anadolu Üniversitesi Yayınları. Eskişehir.
- Glick, P., & Fiske, S.T. (1997). Hostile and benevolent sexism: Measuring ambivalent sexist attitudes toward women. *Psychology of Women Quarterly*, 21, 119-135.
- Güldü, Ö. ve Kart M. (2009). Toplumsal cinsiyet rolleri ve siyasal tutumlar: Sosyal psikolojik bir değerlendirme, *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 64(3), 98-116.
- Gülmez, N. (2016). Üniversite öğrencilerinde kadın algısı celal bayar üniversitesi örneği. *Türk Dünyasında Kadın Algısı*, 1(1), 471-493.
- Gülmez, N., İra, N., Yılmaz, İ., & Özenç İra, G. (2017). Üniversite Öğrencilerinde Kadın Algısı Ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(1), 65-86.
- Karakaya, H. (2018). Toplumsal cinsiyet algısı, din ve kadın. *Journal of Analytic Divinity*. 2(2), 36-62.
- King, L.A., King, D.W., Carter, D.B., Surface, C.A. & Stepanski, K. (1994). Validity of the sex-role egalitarianism scale: Two replication studies. *Sex Roles*, 31, 339-348.
- King, L.A., King, D.W., Gudanowski, D.M. & Taft, C.T. (1997). Latent Structure of The Sex-Role Egalitarianism Scale: Confirmatory factor analysis. *Sex Roles*, 36, 221-234.
- Sakallı-Uğurlu, N. (2002). Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Ölçeği: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Türk Psikoloji Dergisi*, 17(49), 47-58.
- Sakallı-Uğurlu, N., Ulu, S. (2003). Evlilikte kadına yönelik şiddete ilişkin tutumlar: Çelişik duygulu cinsiyetçilik, yaş eğitim ve gelir düzeyinin etkileri. *Türk Psikoloji Yazıları*, 6(11-12), 53-65.
- Uysal, Ç.Z., Kalkan, M. (2018). Çelişik duygulu cinsiyetçilik ile romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlar arasındaki ilişki. *Social Sciences Studies Journal*, 4(21), 3094-3098.
- Üzümçeker, E., & Akfırat, S. (2018). Kadın cinayetlerine yönelik atıfların cinsiyet grubuyla özdeşleşme, çelişik duygulu cinsiyetçilik ve siyasi ideolojilerle ilişkisi. *Psikoloji Çalışmaları*, 38(1), 1-32.